

ΜΕΤΟΙΚΕΣΙΑ

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ΕΤΗ

Σάββατον, 30 Μαρτίου.

α "Αγιος Νικόλαος την Γερόντων"



ΠΟ τὰ παράθυρά μου ἀκούω τὸν θόρυβον συρομένων κάρρων καὶ διακρίνω τὰς βραγχώδεις φωνὰς τῶν καρραγωγέων. Ἡ πρὸ τῆς οἰκίας μικρὰ καὶ ἥρεμος πλατεῖα παρουσιάζει σήμερον ἀσυνήθη κίνησιν. Τρεῖς, τέσσαρες ἡλιοκατεῖς, εὑρώστοι ἀνδρες ἀνέρχονται ὁ εἰς κατόπι τοῦ ἄλλου τὰς κλίμακας, καί, ἀνασύραντες τὰς χειρίδας τῶν ἐξ ἔγχωρίου χρωματιστῆς δόθοντος χιτώνων των, ἀπογυμνοῦσι τοὺς μυώδεις καὶ λασίους βραχίονας. Ἡ θέα των, δὲν εἶται ρωδιατί, μοὶ ἐμπρέει ἀποστροφήν... Τί θέλουσιν οἱ ἀνθρωποι οὐτοὶ εἰς τὴν οἰκίαν μου; — Τοὺς βλέπω ἐκτοπίζοντας ἐν ἔπιπλον...

— "Ισα! βίρα!

Τὸ ἔπιπλον — ᾧτο ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄψοφυλάχιον — ἀν καὶ οὐχὶ τοσοῦτον βαρύ, φαίνεται αὐξάνον κατὰ τὸ βάρος καὶ ἀνθίσταται μετὰ πείσματος ἐμψύχου ὄντος εἰς τὰς προσπαθείας των. Αἱ δυνάμεις ὅμως εἰσὶν ἀνισοὶ· ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἰωρεῖται ἀπὸ τοῦ δαπέδου ταλαντευόμενον, καὶ τέλος ὑποχωρεῖ εἰς τὴν δύναμιν ἐξ ῥωμαλέων βραχιόνων. Τὸ ἀπάγουσι θριαμβευτικῶς· εὐρίσκονται παρὰ τὴν πρώτην βαθμεῖα τῆς κλίμακος. 'Αλλ' ἐδῶ ὁ ἄψυχος δεσμώτης, ώσει ἐκδικούμενος κατὰ τῶν ἀπωγέων του, ἀποποιεῖται νὰ διέλθῃ.

— Δημήτρη, στρέψε μόνε-μόνε ζερβιά.

— Μωρὲς παιδιά, δὲν τὸ παίρνει...

— Καλέ! πῶς δὲν τὸ παίρνει; πῶς τὸ 'πήρε τὸν καιρό, ποῦ τ' ἀνεβάσαν;

— 'Εέρω κ' ἔγω; θ' ἀνέθηκε, φυσικά, ἀπὸ τὸ παραθύρι.

— Μωρ', τί παραθύρι; . . . βίρα, παιδιά, κ' ἐτέρασε! . . .

— 'Βρίσκει 'ς τὸ πιάσιμο τὸν σκάλας . . .

Τὸ ἀτυχές ἐπιπλον μετὰ πολλὰς προσπαθείας, συνοδευομένας ὑπὸ βλασφημιῶν, κραυγῶν καὶ προτρεπτικῶν ἐναλλάξ ἐπιφωνημάτων ἐκ τοῦ ἐν χρήσει λεξιλογίου τῶν ἀγθιφόρων, διέρχεται τὴν κλίμακα, ἀφοῦ τὸ πρὸς τ' ἀριστερὰ σιδηροῦν ἔρεισμα διηυλάκωσεν οἰκτρῶς τὴν στιλπνὴν καὶ λείαν πλευράν του. Πλὴν τὴν διάδασίν του ἐσημείωσεν ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς κλίμακος δι' αἴματος . . . διὰ τοῦ αἵματος τῶν ἀπαγωγέων του, οἵτινες μετὰ τὸν θρίαμβον θεῶνται ἐνδαρείσας τὰς χεῖρας.

Παρίσταχαι εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην ἄφωνος, σχεδὸν ἀποθλακωμένος, μηχανικῶς ἀντιλαμβανόμενος τῶν περὶ ἐμὲ συμβαινόντων. 'Αλλ' αἴφηνης συνερχόμενος εἰς ἐμαυτὸν:

— Αἱ; . . . τί κάμνετε αὐτοῦ; — τοῖς κράζω — ποῦ πηγαίνετε αὐτὸ τὸ ἐπιπλον;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην διανοίγουσι τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ μεθεωροῦσιν ἔκπληκτοι.

— Ποῦ τὸ πᾶμε, ἀφέντη; Εἰς τὸ νέο σπίτι! . . .

— Ποιὸ σπίτι;

Εἰς τὴν νέαν ταύτην ἐρώτησιν μου ἐνόμισα ὅτι διέκρινα τινὰς ἔξ αὐτῶν ποιοῦντα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, διστις θα ἐσκέφθη ἵσως:

'Ο ἀτυχής, παρεφρόνησε!

— Ποῦ πηγαίνετε, σᾶς ἐρωτῶ, αὐτὸ τὸ ἐπιπλον; Ποιὸς σᾶς στέλλει διὰ νὰ μὲ ξεσπιτίσετε; Τάχα ὁ νοικουνύρης τοῦ σπιτιοῦ μᾶς κάμνει ἔξωσιν; 'Αλλ' ήμεῖς τὸν ἐπληρώναμεν πάντοτε ἐμπροθέσμως, πολλαὶς φοραῖς μάλιστα καὶ πρὶν λήξῃ τὸ ἐνοίκιον! . . . Εἶνε κάτω ὁ δικαστικὸς κλητήρος; Εἰπέτε του ὅτι δὲν τὸ κωυνῶ ἀπ' ἔδω, καὶ ἂν ἐρχότουν ὀλόκληρος ἡ χωροφυλακὴ διὰ νὰ μὲ βγάλη;. — 'Αλλὰ τί παράδοξος, τί ιδότροπος ἀθρωπως αὐτὸς ὁ σπιτονοικούρης! "Εἶωσιν, εἰς ἀθρωπους ἐντίμους καὶ καλοπληρωτὰς ὡς ήμεῖς! — Εἰπέτε του νὰ μᾶς αὖξῃσῃ τὸ ἐνοίκιον κατὰ ἔκατόν, διακοσίας δραχμάς, — ὃσον θέλει! Τῷ προτείνομεν μάλιστα νὰ μᾶς πωλήσῃ τὸ

σπίτι, καὶ ἂς ἔλθη ἀμέσως, γρήγορα μὲ τὸν συμβόλαιον γράφου διὰ νὰ κάμωμεν τὸ συμβόλαιον.

- Μά, ἀρέντη, δὲ μᾶς ἔραξατε γιὰ νὰ σᾶς κουβαλίσουμε;
- Νὰ μᾶς κουβαλίσετε! Ἡμεῖς; ποῦ;
- Εἰς τὸ νέο σπίτι, ποῦ ἀγοράσετε!
- "Α, ναι, ἀλήθεια... — τοῖς ἀπήντησα, καὶ ἡσθάνθην ὑγρανθέντας τοὺς ὄφθαλμούς μου." — "Εχετε δίκαιον... Εἴμεθα ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι ἐνεργοῦμεν ἐναντίον ἡμῶν τὴν ἔξωσιν ταύτην!" — "Ἐλησμόνουν, ἡ μᾶλλον ἡγάπων νὰ λησμονήσω ὅτι ἡμεῖς ἔκουσίως ἐγκατελείπομεν μετὰ ἐν τέταρτον αἰῶνος τὴν ἐντὸς τεσσάρων τοίχων περιοριζομένην μικρὰν καὶ προσφιλῆ πατρίδα, — πατρίδα, τῆς ὅποιας τὰ θεμέλια ἔθηκαν ἡ ἀγάπη, ἡ στοργή, ἡ ἀφοσίωσις, καὶ ὅτι εἶχεν ἀνατείλει ἡ τοῦ ἀποχωρισμοῦ πρὸ πολλοῦ ὄρισθεῖσα ἡμέρα.

— Καὶ ἐνθυμεῖτε καλῶς, ὅτι ὠρίσαμεν τοῦτο τὸ σάββατον διὰ τὸ κουβόλισμα;

- Ναῖσκε, γιὰ τοῦτο, γιὰ σήμερα!

— Αἱ, τότε ἂς τὸ ἀναβάλωμεν διὰ μίαν ἄλλην ἡμέραν... Επὶ τέλους δὲν θέλω νὰ φύγω τὸ μετενήτα... Νά· πάρετε διὰ τὸ κρασί σας: πηγαίνετε 'ς τὸ καλό, καὶ ἀργητέ με ἥσυχον. Καὶ λέγων τὰς λέξεις ταύτας ἡρχισα γελῶν σπασμωδίκὸν γέλωτα.

* *

Τὸ καταδιβασθὲν ἔπιπλον ἀπετέθη ἥδη ἐπὶ τοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς οικίας ἀναμένωντος κάρρου. Οἱ χρυσόροι: ἀνέρχονται καὶ πάλιν τὰς κλίμακας καὶ ἔξακολουθοῦσι τὸ ἔργον τῆς ἀπογυμνώσεως. Οἱ βάνδαλοι, ἀροῦ ἐκένωσαν δύο, τρία δωμάτια, εἰσβάλλουσιν εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, ὅπερ κατέστη ἥδη δι' ἡμᾶς τόπος προσκυνήσεως. Εἰς ἓξ αὐτῶν τολμᾷ νὰ ἐκτείνῃ τὴν γειρά ἐπὶ τῆς ἔδρας τοῦ πατρός μου!

— Ηαληγάνθρωπε! τί κάμνεις αὐτοῦ; τῷ φωνάζω παραφορος. Μὴ ἔγγιζης διὰ τῶν βαναύσων χειρῶν σου τὸ ιερὸν ἐκεῖνο ἔπιπλον. Τὴν πολυθρόναν του θὰ τὴν μεταφέρω ἐγὼ ἐ̄τι τῶν ὕμων μου... Νά· ιδέτε τὰ προσκεφάλαια: φαίνονται: ἀκόμη βυθομένη ἀπὸ τὸ κορμί του! Βένηλοι, φύγετε ἀπ' ἐδῶ, καὶ ἀπωθῶν αὐτοὺς διὰ τῆς γειρὸς κλεισθένω ἐν σπουδῇ τὴν θύραν τοῦ δωματίου.

Τὰ ἔπιπλα ἐν πρὸς ἐν κατέρχονται τὰς κλίμακας, καὶ ἔξα-
κολουθοῦσι πλήγτουσαι τὴν ἀκοήν μου αἱ λέξεις:

"Ισα—βίρα—μάινα—φέρνε το κατ' ἀπάνου σου—χαμήλωνε
—στρίψε μόνε—μόνε—δὲν τὸ παίρνει—ἐπέρχεται—δεξιά—ζερ-
βιά—σήκωνέ το . . .

Τὸ μέτωπόν μου πυρέσσει· ἡ καρδία μου πάλλει σφυδρῶς·
κατέχομαι ὑπὸ σκοτοδίνης· τὰ νεῦρά μου ταράσσονται ἐκ τοῦ
θορύβου, τῆς συγγύσεως, ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ δαπέδου στρηνιώσης
ἔπισύρσεως τῶν ἐκτοπιζομένων ἐπίπλων. Οἱ μυκτηρές μου
αἰσθάνονται διηγεκῇ κνισμὸν ἐκ τοῦ κονιορτοῦ τῶν καταβίᾳ-
ζομένων παραπετασμάτων, τῶν ἐν σπουδῇ τυλισσομένων γεω-
γραφικῶν πινάκων. Προσκρούω ἀνὰ πᾶν βῆμα εἰς δέματα
στρωμάτων, ἐφαπλωμάτων. Ἀπαυδῶ, ἔξαντλούμαι, τὴν δὲ
ταρχήν, ὑφ' ἣς κατέχομαι διαδέχεται εἰδός τις ἀπαθείας, ἐκ
τῆς ὅποιας ἐκάστοτε ἀνακύπτω ἀποτόμως ἐκ τοῦ θορύβου ἀκρω-
τηριαζομένου τινὸς ἐπίπλου, ἢ θραυσμένου κατόπτρου.

"Η οἰκία ὀλίγον κατ' ὀλίγον κενοῦται· οἱ τοῖχοι παρίσταν-
ται ἐνώπιόν μου ὄρφανοι τῶν πρὸ μακροῦ περικοσμούντων αὐ-
τούς προσφιλῶν εἰκόνων καὶ τῶν ἀδρῶν ἐνθυμίων, ἀτινα χει-
ρες ἀδραὶ χάριν ἥματαν ἔξειργάσθησαν. Περὶ ἐμὲ βλέπω τὴν
ἐρήμωσιν· ἡ ἀπελπισία μὲ καταλαμβάνει. Μόνος ἐγὼ εὑρίσκο-
μαι εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ εἴμαι τὸ τελευταῖον ἀντικείμενον, ὅπερ
ἐναπομένει πρὸς μετακόμισιν, διότι, ἐν ᾧ διατελῶ καταστάσει,
αἰσθάνομαι σχεδὸν τὴν ἀνάγκην νὰ μὲ μεταφέρωσιν, ὅπως
ἀπέλθω. Περιέρχομαι ἔνδαικρυς τὰ δωμάτια.—Θέέ μου! ἐκε-
νώθησαν ἀπαντα... Τὰ δωμάτια ἀπογυμνωθέντα, ἐκτείνον-
ται, εὐρύνονται πρὸ τῶν ὄφθαλμῶν μου. Ἐνόμισκ ὅτι παρέστην
εἰς τὴν ἐρήμωσιν χώρας, καὶ ὅτι ἐγὼ εἴμαι ὁ μόνος κάτοικος,
ὅστις ἐπέζησε τῆς καταστροφῆς.—Ἐντὸς μιᾶς ώρας, τὸ πολύ,
ἡ κλείσι θὰ παραδοθῇ εἰς τὸν οἰκοδεσπότην. Ἀπόψε δὲν θὰ
κοιμηθῶ εἰς τὸ ἀγαπητὸν δωμάτιόν μου. Χθὲς ἡτο ἡ τελευ-
τικά νύξ, μετὰ εἶκοσι πέντε ἔτη!

Αὔριον τὴν πρώτην, ἀνοίγων τὸ παράθυρον, ἀντὶ τῶν συμ-
παθῶν μοι προσώπων, θὰ συναντήσω τὰ ὄχληρὰ βλέμματα
νέων γειτόνων, οἵτινες θά με παρατηρῶσι μετὰ τῆς περιερ-
γείας ἐκείνης, μεθ' ἣς οἱ αὐτόχθονες παρατηροῦσι τὸν ξένον.

"Ο ἄνθρωπος τοῦ σπιτιοῦ, ὃν δὲν εἶχον κατ' ἄρχας παρατη-

ρήσει, καὶ ὅστις παραμένει ὅρθιος ἐν τινι γωνίᾳ, κρατῶν τὸ ἐπανωφόριον καὶ τὸν πεῖλόν μου, μοὶ ἀναγγέλλει ὅτι εἶνε ὄρα ν' ἀπέλθωμεν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην ἐνόμισα ὅτι ἥκουον τὸν λεμβοῦχον, ὅταν πρὸ δλίγων ἐτῶν, σύρων ἔκτὸς τοῦ ὁματίου τὸ κιβώτιόν μου, μοὶ εἶπεν:

— « Ἀφέντη, ἔτοιμάσου τὸ βαπτόρε ἐμπῆκε! »

Καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ως διὰ νὰ ἀναμνησθῶ ἔτι ζωγρότερον τῆς τότε ἀποδημίας μου, ἥκουσα αἴφνης ἐκ τοῦ λιμένος δέξιν συριγμὸν πλοίου.

— Γίγαινε, κ' ἔρχομαι, ἀπήντησα εἰς τὸν ἄνθρωπόν μας βαρυθυμῶν.

— Καὶ ποὺς θὰ κλειδώσῃ τὸ σπίτι;

— Μίαν στιγμὴν ἀκόμη, Μικέλη! Ἀφῆτε με δλίγον ἀκόμη. Θέλω νὰ ἀποχαιρετίσω τὴν οἰκίαν μου. — Ἀνέργομαι εἰς τὴν τερψιθέαν, ἦν σχεδὸν εἰχόν λησμονήσεις ἀνοίγω μεθ' ὄρμῆς τὰ τέσσαρα μικρὰ πράσινα παράθυρα· φέρω περὶ ἐμὲ τὸ βλέμμα, καὶ θεῶμαι τὸ θέστατον, μετὰ συγκεκινημένης ψυχῆς, τὰ ἀντικείμενα, ἀτινα ἔθελξαν ἐπὶ τόσα ἔτη τὴν ὅρασίν μου. Στρέψω τὸν νοῦν εἰκασι πέντε ἔτη ὅπισθέν μου, καὶ ἀναπολῶ τὴν ἡμέραν, καθ' ἓν, ἀνελθὼν ἐκεῖ τὸ πρῶτον, ἐγνωρίσθην μετὰ τῶν πέριξ ἀντικειμένων. Ἐνεθυμήθην ὅτι ἐκεῖ εἰχόν ιδρύσει τὸ ἔαρινὸν σπουδαστήριόν μου· ὅτι κατὰ τὰς θερμὰς τοῦ θέρους ἡμέρας, ἀπολαμβάνων τῆς πρωΐης δρόσου, ἐμελέτων τοὺς προσφιλεῖς μοι συγγραφεῖς· ὅτι ἐρρέμβασα νύκτωρ ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης ἢ ὑπὸ τὸν ἔναστρον οὐρανὸν. Ἐνεθυμήθην ὅτι, παιδίον, κατέψυγον ἐκεῖ πολλάκις, ως εἰς ἄσυλον, ἵν' ἀποφύγω τὴν ὅπισθέν μου σειωμένην ἀπειλητικῶς καὶ ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον καταδιώκουσάν με τιμωρὸν μάστιγα τῶν γονέων. — Νά· ἡ Χρυσοπηγή, τῆς ὄποιας ἀπὸ τοῦ παραθύρου τούτου ἔθλεπον τὴν πειλάτην τῆς πανηγύρεως αὐτῆς τὴν Εἰκόνα λιτανευομένην, χαιρετώμενος καὶ ἀνταλλάσσων μετὰ τῶν γειτονισσῶν τό· « καὶ τοῦ χρόνου! » Ιδοὺ ἡ Πικριδιώτισσα καὶ τὰ ἀμφιθεατρικῶν ὑπ' αὐτὴν κείμενα σπητάκια. Ιδοὺ ὁ Σκοπὸς μὲ τὰ ἄσπρα πανιγάλα· Ιδοὺ ἐν ἀποστάσει τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Αγίου μας μὲ τὸν πυρχρυμειδῆ τρούλον, καὶ παρεκεῖ ὁ ως ἀπὸ τῶν κυριάτων ἀναδυόμενος Ἄγιος Χαραλάμπης. Νὰ ἡ ἐρυθροσταρὴς κορυφὴ τοῦ κωδωνο-

στασίου τῆς τόσον προσφιλοῦς εἰς τὸν πατέρα Φανερωμένης. Ἰδοὺ πλησίον μου ἡ γηραιὰ καὶ ὑψηλόρυφος τοῦ Κλόντζα κυπάρισσος, εἰς τοὺς πυκνοὺς καὶ βαθυσκίους κλῶνας τῆς ὅποιας ἔβλεπον περὶ τὴν δεῖλην καταφεύγοντα πρὸς ὅπνον τὰ σμήνη τῶν στρουθίων. — Ἀκούων δευτέραν φορὰν τὴν πρόσκλησιν τῆς ἀναχωρήσεως. Δέν δύναμαι ν' ἀποσπασθῶ ἀπὸ ἐκεῖ 'πάνω . . . Ὁ ἥλιος ἔδυσεν ἥδη· ἡ νὺξ προσεγγίζει, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ δὲν ὑπάρχει λυχνία τις, οὐδὲ κανὸν τεμάχιον σπερματοκρίτου, ὅπως ἀνάψωμεν. Πρέπει ν' ἀπέλθωμεν. — Ἐπὶ μιᾶς τῶν πλευρῶν τοῦ μικροῦ καὶ ἀγαπητοῦ ξυλίνου τετραγώνου, χαράςσω ἐν τάχει διὰ τῆς αἰχμῆς ἐνὸς ἥλου, τὴν μίαν πλησίον τῆς ἄλλης, χρονολογίας, ἐν τῷ διαστήματι τῶν ὅποιών διέρρευσεν ὑπὸ τὴν στέγην ἐκείνην εἰκοσιπενταετῆς βίος· ἀποστέλλω ἐν φίλημα ἀποχαιρετισμοῦ γύρωθέν μου, καὶ κατέρχομαι τὴν κλίμακα τοῦ ὑπερώου. Περιέρχομαι δι' ὑστάτην φορὰν τὴν οἰκίαν· στρέφω περὶ ἐμὲ τὸ βλέμμα περίλυπος . . . — Χαίρετε, τοῖχοι, οἵτινες μ' ἔγγωρισατε παιδίον, οἵτινες μὲ εἰδετες ἀνδρούμενον καὶ μὲ ἡκούσατε ἀπαγγέλλοντα τοὺς στίχους μου, ὅταν ὑπὸ τῆς πτωχῆς μου μούσης ἐμπνεόμενος, ἔγραφον τὰ Νυχτολούλουδα, τοὺς Φλοίσβους, τὸν Γούμενόν μου! Χαίρετε, τοῖχοι, οἵτινες ἡκροάσθητε τὰ ἄσματά μου, τοὺς θρήνους, τοὺς πόνους μου, καὶ εἰς τὸν ἐνεπιστεύθην πολλάκις τοὺς μυχίους πόθους μου, τὰ περὶ δόξης καὶ εὐδαιμονεστέρου μέλλοντος ὄνειρά μου! Χαίρετε, ἄφωνοι μάρτυρες, τοσούτων εὐφροσύνων στιγμῶν, ὁδύνης, συμφορῶν, οἰκογενειακῶν διαχύσεων! Ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ κατηφοῦς μετώπου σας βλέπω διερχομένας τὴν στιγμὴν ταύτην εἰκοσι πέντε ἐτῶν ἀναμνήσεις. — Ἰδοὺ τὰ δωμάτια τῶν προσφιλῶν νεκρῶν μας, καθαγιασθέντα ὑπὸ τοῦ θανάτου των. Νά, τὸ παράθυρον, ἐφ' οὐ ἐστήριζε τὸν ἀγκῶνα ἡ μήτηρ μου ἐργαζομένη. Ἰδοὺ ἡ θέσις, ἐν ἣ ἐκάθητο ὁ πατήρ μου, ἐσθίων ἢ μελετῶν. Νά· βλέπω ἀκόμη κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου τὸν τύπον, ὃν ἀφήκεν ἡ παλάμη τοῦ λατρευτοῦ πρεσβύτου φέροντος τὰ κλονούμενα αὔτου βήματα ἀπὸ τοῦ δωματίου του εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ἀσπάζομαι τὰ χρυσᾶ ἐκεῖνα ἵχνη, καὶ ὀσφραίνομαι τὴν μεσχοβολάδα τοῦ χεριοῦ του. — Νά! βλέπετε τὸ καρφίον ἐκεῖνο; τὸ ἐνέπηξεν ἐκεῖ ὁ Τσέτσες μας, ὅπως κρεμάσῃ τὴν κιθάραν του. Ἰδού· τὸ

μικρὸν ἔκεινο ἐπὶ τοῦ φατνώματος ἀρπάγιον, τὸ ἔθηκεν ἡ ἀδελφὴ μου, ὅπως χρεμάσῃ τὸν κλωδὸν τοῦ καναρίου τῆς. Νὰ ἡ γωνία, ἐφ' ἣς ἡ Ἀμάτα, τὸν γαιμήλιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς φέρουσα στέφανον, προσέκλινε λιπόθυμος, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ μᾶς ἀποχαιρετίσῃ. Ἰδοὺ τοῦ δευτερού πατρός, τοῦ ἀκριβοῦ μας Ντάνου ὁ προσφιλῆς κοιτῶν, ὅπου συνεζητοῦντο συνήθως αἱ οἰκογενεῖακαὶ ὑποθέσεις συμπαθής, ἔχειμυθος χῶρος τοσούτων ἀδελφικῶν ἔκμυστηρεύσεων καὶ φιλοιστηκῶν συζητήσεων. Νά· ἐδῶ εἶχε τὸ γραφεῖόν του· ἐδῶ πολλάκις εἰργάσθην μέχρι νυκτὸς βαθείας, παραδίδων ἐπὶ τοῦ χάρτου, καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ διδασκάλου ἀδελφοῦ, τὰς ὑψηλὰς σκέψεις τῆς εὐρείας διανοίας του καὶ τὰ βαθέα συναισθήματα τῆς εὐγενοῦς αὐτοῦ καρδίας. Ἐδῶ ἀνεγίνωσκον πρὸς αὐτὸν τοὺς στίχους μου, καὶ ἤκουσα τοὺς ἰδικούς του. Ἰδοὺ πλησίον τοῦ ἀγαπητοῦ Πίου τὸ κομψὸν δωμάτιον· ἔκει ἐκοιμᾶτο καὶ ἔμελέτα ὁ ἔτερος προσφιλῆς ἀδελφὸς Στέφανος.— Χαῖρε, ἐκκλησία τοῦ Ἅγιου Νικολάου· χαῖρε, μικρὰ ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ συκῆ, ἥν ἐγκαταλείπω, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐνδύεσαι διὰ τοῦ πρασίνου φυλλώματός σου. Χαῖρε, κωδωνοστάσιον· χαίρετε, κώδωνες, ὡν ὁ γλυκὺς ἥχος τὴν πρωΐαν ἔκάστης χαίρετε, καὶ τὴν πρωΐαν ἔκάστης τὴν πρωΐαν ἔκάστης μὲ ἀφύπνιζε. — Χαίρετε, καλοί μου γείτονες, ἀγαχυριακῆς μὲ ἀφύπνιζε. — Χαίρετε, καλοί μου γείτονες, ἀγαθοί μου γειτόνισσαι, μεθ' ὡν ἐπὶ τόσα ἔτη ἔσχομεν κοινὰς τὴν χαρὰν καὶ τὴν θλῖψιν, καὶ τὰς ὄποιχς, ὅπισθεν τοῦ ἐν τῷ ἴσογαίω δώματι σιδηροφράκτου παραθύρου μου, ἔβλεπον πορευομένας εἰς τὸν σεπτὸν Οἴκον τοῦ γείτονος προτάτου μας, καὶ τὰ βαφτισμένα ἔκειθεν, πότε μὲ τὸν ὑψωμένο βασιλικό, μὲ ἀπερχομένας ἔκειθεν, πότε μὲ τὸν βασιλικό, μὲ τὰ βαφτισμένα πορτοκάλια καὶ τὰ κανατάκια γεμάτα ἀπὸ ἀγιασμὸν εἰς τὰς χεῖρας· πότε μὲ ταὶς βιολέταις, μὲ τὸ βαγί, μὲ τὴν δάφνη, καὶ ἀπαγούσσας μετ' εὐλαβοῦς προσοχῆς τὸ γῆρας φῶς εἰς τὰς οἰκίας σας. Καὶ σεῖς διερχόμεναι ἀπὸ τοῦ παραθύρου μου, ἔχύνατε εἰς τὸ ποτήρι μου λιγάκι· ἀπὸ τὸν ἀγιασμό σας, καὶ μοῦ ἀπεργούσσατε ἀνάμεσα εἰς τὰ σίδερα ἔνα βαγί, ἔναν κλῶνο ἀπὸ τὸ βασιλικό, ἀπὸ ταὶς βιολέταις, ἀπὸ τὴν δάφνη σας, διὰ τὸ κόνισμά μου. — Χαίρετε, τρυφερά μου γειτονόπουλα! Κατὰ τὸ προσεγγίζον Πάσχα, μικροί μου φίλοι, δὲν θὰ σᾶς ἴδω μὲ τὰ λαμπριάτικά σας νὰ ἔγαίνετε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ὅπου ἔκάμετε τὸ χρυσὸ δόντι, κρατοῦντες

εἰς τὰς μικράς σας χεῖρας τὰ λιανοκέρια, τὰ κόκκινα αὐγά, φιρίροντες, παιζοντες, εύθυμους οὗτοις τοῦ μικρὸν πλάτωμα· οὐδὲ θ' ἀκούσω τὸ ἀρμονικὸν καὶ εὔηχον τοῦ Παπᾶ-Στέλιου «Χριστὸς-Ανέστη.» Κατὰ τὴν ἐρχομένην ἑορτὴν τοῦ ἀγαπητοῦ σας Λουμπαρδάρη, δὲν θὰ σᾶς ἵδω συνάζοντας ἐναμίλλως ἐκ τοῦ σταύλου, ἐκ τῶν πέριξ τῆς γειτονιᾶς τὰ ἄχυρα, τὰ ξυλαράκια, ταῖς κληματόθεργαῖς, καὶ πηδῶντας ἐν ἀλαλαγμῷ, τέρποντι τὴν καρδίαν μου, ταῖς φουγγαριές σας.

Χαίρετε, ὄλοι· χαίρετε!

* *

Ἡ οἰκία πρὸ ὅλίγου ἔκενώθη καὶ ἡ κλείς παρεδόθη. Ἡ νῦν ἐπῆλθεν ἥδη, καὶ τὰ φῶτα ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις καὶ ταῖς οἰκίαις ἀνήφθησαν. Περιφέρομαι μόνος ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ καταλήγω, μετὰ δίωρον ἀνὰ τὴν πόλιν περιπλάνησιν, εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ «Ποιητοῦ» Δὲν εἶχον εἰσέτι δειπνήσει. Ἀνέρχομαι τὴν πρὸς "Αγιον Γεώργιον μικρὰν ὁδόν· κάμπιτα πρὸς ἀριστερὰν καὶ διευθύνομαι πρὸς τὴν στεγωπὸν τὴν ἄγουσαν εἰς "Αγιον Νικόλαον τῶν Γερόντων. Ἐντὸς τριῶν λεπτῶν εὑρίσκομαι πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας μου. Ἐγείρω τὴν δεξιάν, ὅπως σύρω τὸ μικρὸν σχοινίον καὶ σημάνω τὸν κωδωνίσκον· ψαύω ἐπὶ τῆς θύρας, πλήγην τὸ σχοινίον δὲν ὑπάρχει... "Ισως ἐκόπη—ἐσκέφθη—καὶ δὲν ἥτο ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν τοῦτο συνέβαινε. Δράττω ἀμέσως τὸ ρόπτρον· κρούω δίς, τρίς· ἡ θύρα δὲν ἀνοίγεται. Νὰ ἥλθον, ὅπρά γε, τοσοῦτον ἀργά, καὶ ἡ ὑπηρέτρια ἀπεκοιμήθη; Ἐξακολουθῶ νὰ κρούω δυνατώτερα, ὅταν ἐκ τῆς οἰκίας διέρχεται τις, ὅστις βεβαίως δὲν θὰ μὲ ἀνεγνώρισε.

— "Μὴ χτυπᾶτε, κύριε—μοῦ λέγει—δὲν κάθουνται πλέον ἐδῶ· ἐκουβαλιστήκανε σήμερα.

— "Ω, σᾶς εὐχαριστῶ—έψελλισα, καταπνίξας στεναγμὸν—καληγύντα σας... Καὶ κατηφῆς τρέπομαι, διὰ τῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης, τὴν πρὸς τὴν Μητρόπολιν ἄγουσαν.

Τὴν πρωίαν ἀφυπνιζόμενος, μετ' ἀνήσυχον καὶ διακεκομμένων ὕπνων, ἔφερον περὶ ἐμὲ τὰ βλέμματα καὶ ἡρώτων ἐμαυτὸν

μετὰ περιέργου ἐκπλήξεως — ποῦ εύρισκομαι; Διατελῶ ἐν ἐγρηγόρει τῇ ἐν ὄνείρῳ; Ἀνηγέρθην ὀλίγον τῆς χλίνης καὶ προσεπάθησα γὰρ ἵδω ἀναμέσου τῶν σκιοθυρίδων· οἱ ὄφθαλμοί μου, θραύσοι ἔτι ἐκ τοῦ ὑπνου, δὲν ἡδυνήθησαν νὰ διεκρίνωσιν μου, θραύσοις γυμνοῦ σχεδὸν καὶ ἀργιλλώδους λόφου... Μετηγέχθην, ἀρά γε, διὰ θαυματουργικῆς τινος; δυνάμεως εἰς τὸ παρὰ τὴν Ἐρμαϊκὴν ὁδὸν μικρὸν δωμάτιον τοῦ ξενοδοχείου μου; Οἱ λόφοι, τὸν ὄποιον διέκρινα, ἦτο τάχα ὁ Λυκαβητός, οὐν ἐκάστην πρωΐαν, ἡμέραν ἀξυπνιζόμενος, ἔθλεπον διὰ μέσου τῶν περσίδων τοῦ παραθύρου μου; Διετέλουν ἔτι ὑπὸ τὸ κράτος τοιαύτης ἐντυπώσεως καὶ ἀνέμενον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἵδω εἰσερχόμενον ἐντὸς τοῦ δωματίου μου τὸν ὑπηρέτην τοῦ ξενοδοχείου κομίζοντά μοι τὰ πρωΐα φύλλα, ὅταν σιγὰ-σιγὰ ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ εἰσέρχεται· γυνή τις, ἣν μετ' ὄλιγον ἀνεγνώρισα.

⁷ Ήτο ἡ ὑπηρέτρια, ἡτις μοὶ ἐκόμιζε τὸν καφὲν μὲ τὸ γάλα.

Η παρουσία τῆς γυναικὸς ταύτης μὲ πείθει ὅτι εύρισκόμεθα ἐν τῇ νέᾳ μας κατοικίᾳ· πλὴν ἐγὼ πιστεύω καὶ ὅσοι ἔχουσι καρδίαν μετ' ἐμοῦ θὰ πιστεύσωσιν, ὅτι ἀφύπνισις ἐν γέφοις οἰκιά, μετὰ εἰκοσιπενταετῆ ἐν ἀλλῃ διαμονήν, θὰ ἥγε, τούλαχιστον διὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, ἀφύπνισις ἐν ξενοδοχείῳ.

Ηγέρθην τῆς χλίνης ἐνδύομαι ἐν σπουδῇ, λαμβάνω τὸ μικρὸν τηλεσκόπιον καὶ ἐξέρχομαι εἰς τὸ ἄνδηρον· κυττάζω, — δὲν βλέπω τίποτε! Ἀνέρχομαι εἰς τὸ ὑπερῷον, μεταβαίνω εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα, καὶ ζητῶ ἀπὸ στέγης εἰς στέγην μήπως διακρίνω τὴν καλλισκοπίαν τῆς μέγρου χθὲς κατοικίας μου... Ἀνορθούμαι ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν, διευθύνω πάντοτε τὸ παρήγορον τῆς προσεγγίσεως ἐργαλεῖον πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο... Εἰς μάτην, δὲν διακρίνω τίποτε! Αἱ ζηλότυποι πέριξ οἰκοδομοί μοὶ ἀποκρύπτουσι τὴν θέαν τοῦ σπιτιοῦ μου...

⁸ Εκλεισα ἀπελπις τὸ παράθυρον, ἀπομάσσων ἐν δάκρυ.

⁹ Ήτο τὸ πρῶτον δάκρυ... νοσταλγίας.

¹ Εν Ζακύνθῳ.